

DIS-Kontakten

Medlemstidning för DIS-Nord Årg. 5 nr 4 2009

Vinter
och
Julnummer

Vid foten av Dundret

Styrelsen och övriga funktionärer för DIS-Nord E-post styrelsen@dis-nord.se

Ordförande Rolf Fräki, Karungi	E-post rolffraki@hotmail.com
Vice ordförande Stefan Wennberg, Seskarö	E-post Stefan.vennberg@telia.com
Sekreterare Gunilla Kassberg, Boden	E-post gunilla.kassberg@telia.com
Kassör Rolf Stenlund, Boden	E-post rolf.stenlund39@telia.com
Ledamot Redaktör Kerstin Fors, Boden	E-post forskerstin@hotmail.com
Utbildningsansvarig Kjell Westerberg, Luleå	E- post kjell.westerberg@bredband.net
Revisor Lennart Weiborn, Roknäs	E-post lennart.weiborn@grans.naturbruksgymn.se
Revisorssuppleant Åke Westring, Skellefteå	E-post ake.westring@hotmail.com
Valberedning sammankallande Folke Aili, Skellefteå	E-post f_aili@yahoo.se

Nästa nr av DIS-Nord
beräknas komma ut i
April 2010

Om någon vill ha en artikel
eller något annat insatt i
tidningen.

Skicka in det till.

Kerstin Fors
Drottninggatan 54
961 76 Boden
E-post
forskerstin@hotmail.com

	Innehåll
2	Styrelsen
3	Nyheter fr DIS
4	Rapport fr DIS-Nord
5	Rapport fr Skellefteå
6-7	Inf fr Genline
8	Inf fr Svar
9	Kungl Biblioteket
10 -13	Pigor
14	Gamla mått
15	Slutord

NYHETER FRÅN DIS

Skriv en slogan för DIS.
2010 fyller DIS 30 år.

Skriv ett förslag till Slogan för DIS 30-års jubileum.
Använd högst 10 ord.

Skicka förslaget senast den 31/12 2009 till
Bengt Karlsson, kassör@dis.se
Vinnande förslag belönas.

RABATT

Rabatt på prenumeration hos IDG
DIS medlemmar får nu 30% rabatt på
IDGs tidskrifter.

För mer information <http://www.idg.se/1.2709007>

INFORMATON FRÅN DIS-NORD

Vi i Styrelsen för DIS-Nord har preliminärt planerat följande för år 2010.

Västerbotten

Lördag den 30 januari 2010 träff
Plats: Hotell Dragonen i Umeå
Tid 13.00

Norrbottnen

Lördag den 20 februari 2010 träff
Plats Övertorneå
Lokal: Återkommer om det.

Lördag den 20 mars 2010 (Släktforskningens Dag)
Plats: Prel. Älvsbyn
Lokal: Återkommer om det

DIS-Nords årsmöte.

Söndag den 25 april.
Plats: Skellefteå
Lokal: Återkommer om det.

Vi kommer att skicka ut inbjudan till träffarna så Ni får veta både tid och plats.

Vi behöver fortfarande folk till Styrelsen. Finns det även frivilliga som vill arbeta med utbildning eller annat inom DIS-Nord så hör av ER.

Var snäll och kom med förslag om vad Ni vill att vi ska ta upp på våra träffar.

Om Ni önskar att vi bara har små träffar med ett fåtal så går det också bra.
Vi vill gärna att ni hör av Er till oss med idéer och om Ni vill ha något insatt i tidningen.

Rapport från Dis-Nord avdelning i Skellefteå och information om omstarten 2010.

Den 3 december avslutade vi, 10 st, ”brukar vara 8 – 15 st” årets månadsträffar med kaffe, saffransgrisar och pepparkakor som Barbro bjöd på. Tack för det.

I höst har tillkommit 2 nya deltagare.

Vi pratade om utvecklingen inom Dis Nord, om Disgen 8.2 samt en del om olika utskriftsformer, släktbok e t c. Vid nästa möte skall vi bl. a. fördjupa oss i utskriftsvarianterna.

Vi tycker att dessa prestigelösa träffar ger ökad samhörighetskänsla och vi lär och stöttar varandra på ett trivsamt sätt.

Jag uppmanar till liknande på andra orter. Vi samarbetar med Medborgarskolan och dom håller lokal och vi får disponera bildkanon. Där finns kaffe att köpa och där finns vänligt bemötande. Där finns lärare till de olika kurserna som kan bli aktuella.

Att ordna dessa träffar tar inte med tid än att gå ut med hunden en gång i månaden.

Vilken jämförelse!.

Lycka till.

Obs! Vi vänder oss till alla släktforskare, inte bara disare.

Vid senaste månadsträffen kom frågan om en fortsättningskurs i bildbehandling i Photoshop upp. Den blir på MB skolan med samma lärare som tidigare, Carina B, Önskemål från MB att kursen kan starta i januari. Jag återkommer med kostnad när jag vet antalet deltagare. Inriktning: Redigering ,kloning, spara och lagra, kvalitetsförbättring och vad ni i övrigt önskar.

Jag har redan 5 anmälda.

Meddela mej snarast om ni är intresserade.

Tack för detta året och jag önskar er en

GOD JUL och GOTT NYTT ÅR

Och vi startar om i februari 2010

Lennart Andersson,

INFORMATION FRÅN GENLINE

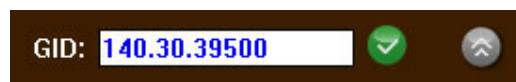
Forskartips - Förbättrad bildkvalitet

Med start i det här nyhetsbrevet kommer vi att tipsa om olika funktioner i Genline FamilyFinder, om nyheter inom släktforskningen och annat som kan vara intressant för er som läser nyhetsbrevet. Det första tipset handlar om kvaliteten på bilderna i kyrkböckerna.

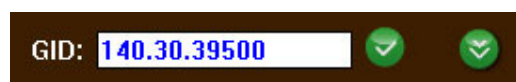
Ibland kan det vara svårt att läsa texten i kyrkböckerna, inte bara för att prästen skrev otydligt eller använde en gammaldags handstil utan även för att kvaliteten på bilderna i vissa fall inte är perfekt, beroende på olika omständigheter. Dessutom var Genlines tjänst från början anpassad för användare som var uppkopplade mot Internet via modem och inte med bredband.

Nu har vi gjort det möjligt att titta på bilderna i en betydligt högre kvalitet vilket innebär att texten blir tydligare och lättare att läsa. Vi har även förbättrat läsbarheten ytterligare genom att lägga till fler funktioner för bildinställning i Genline FamilyFinder.

När en bild finns tillgänglig i högre bildkvalitet hittar du en grå knapp i verktygsfältet. Det är den knapp du ser längst till höger i bilden nedan. Om du klickar på den knappen laddas bilden i högre bildkvalitet ned. Nu kommer du att kunna se en avsevärd skillnad i bildens skarphet. Detta blir extra märkbart när du zoomar in i bilden. Prova dig fram för att se vid vilken inzoomningsgrad som bilden är tydligast.

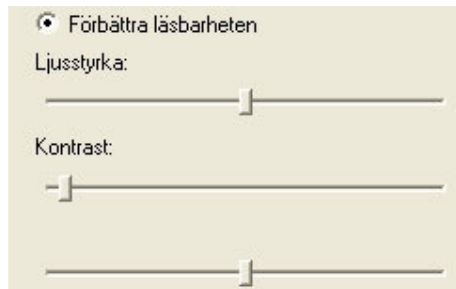
När du tittar på bilden i högre bildkvalitet blir knappen grön:

I det läget kan du ytterligare förbättra bildens kvalitet genom att klicka på knappen för bildinställningar:

Dra i de tre reglagen för att få en tydligare bild. Det bästa är att testa sig fram för att se vilken inställning som ger bäst kvalitet. Detta varierar från bild till bild beroende på hur bilden ser ut från början.

Nu finns 65 % av bilderna i det digitala bildarkivet tillgängliga för nedladdning i högre bildkvalitet. Du hittar mer information i [Genline FamilyFinders användarguide](#).

I produktion just nu

Vi har påbörjat arbetet med att skanna in SCB-materialet för födda, vigda och döda från 1921 fram till 1937. Västmanlands län har precis blivit tillgängligt i bildarkivet och nu publicerar vi materialet för Östergötlands län samt har påbörjat skanning av Jönköpings län. Sammanlagt finns nu 35 miljoner sidor från de svenska kyrkböckerna tillgängliga i det digitala bildarkivet.

INFORMATION FRÅN SVAR

Några tips som kan vara användbara i bildvisningen.

Skriv ut del av en sida

Det är möjligt att skriva ut en del av en inskannad bild.

Gör på följande sätt:

1. Högerklicka i bilden. En meny öppnas där du klickat.
2. I denna meny, välj "Markera" och därefter alternativet "Markera område" (muspekaren ska då ändra form till ett kors).
3. Markera (klicka och dra muspekaren) över det område i bilden som skall skrivas ut.
4. Klicka på Utskrifts-knappen i DjVu-pluggen.
5. Under rubriken "Skriv ut", välj "Markering" och klicka därefter på knappen "OK".
6. Utskrift sker.

Göra en skannad bild ljusare eller mörkare

Gör på följande sätt för att ändra ljuset i en skannad bild (gäller DjVu-filer):

1. Högerklicka i bilden. En meny öppnas där du klickat.
2. I denna meny, välj "Hjälp" och därefter alternativet "Inställningar".
3. Dra i reglaget under rubriken "Skärminställningar" för att göra bilden mörkare eller ljusare.
4. Klicka på knappen "OK" för att se de nya inställningarna.

Spara bildens källa

När du hittat en inskannad bild med intressanta uppgifter är det viktigt att spara bildens källa så du kan hitta tillbaka till bilden i ett senare skede. Du kan då göra på följande sätt:

1. Klicka på länken "Källa" som finns längst ned i det högra hörnet. (Ett nytt fönster öppnas.)
2. I det nya fönstret, kopiera den text som finns i textrutan längst ned. (Texten skall vara markerad i förväg, annars markera texten och kopiera den.)
3. Klistra in källan i önskat program.
4. Om du önskar kan du även kopiera den direktlänk till bilden som finns angiven ovanför textrutan.

Kungl. Biblioteket har digitaliserat svenska dagstidningar fram till 1935.

Det går både att söka och bläddra i tidningen!

http://magasin.kb.se:8080/searchinterface/search_newspaper.jsp

Om tjänsten

För att bevara och förbättra tillgängliggörandet har Kungl. biblioteket (KB) påbörjat en digitalisering av svensk dagspress. Det material som nu blir tillgängligt är producerat inom två projekt: "Digitalisering av svensk dagspress" samt ett EU-finansierat projekt "TELplus" som ingår i The European Library.

Denna webbplats ger tillgång till drygt 200 000 sidor tidningstext samt material från Kungl. bibliotekets samlingar. Direktskannat material återges i färg medan skannad mikrofilm återges i svartvitt. Urvalet av material består av flera titlar, dels större tidningar dels landsortstidningar för att visa en helhetsbild av svensk dagspress. Detta speglar spridningen i tid och geografi av svensk tidningsutgivning från 1700-tal till 1900-tal.

Blekingeposten,
(1852-1884)

Bollnäs tidning,
(1876-1880)

Dalpilen,
(1854-1926)

Fahlu weckoblad,
(1786-1821)

Faluposten,
(1869-1890)

Folkets röst,
(1849-1861)

Gotlands tidning,
(1867-1888)

Göteborgs weckoblad,
(1875-1892)

Göteborgs weckolista
(1750-1758)

Inrikes tidningar
(1760-1820)

Jönköpingsbladet
(1843-1872)

Kalmar,
(1864-1918)

Lindesbergs allehanda
(1876-1880)

NorraSkåne,
(1881-1897)

Norrköpingsweckotidningar,
(1758-1786)

Norrköpingskuriren,
(1858-1862)

Post- och inrikestidningar,
(1821-2006)

Posttidningar,
(1645-1820)

StockholmsPosten,
(1778-1833)

Tidningför Wenersborgs stad
Och län,

(1848-1898)

Wermlandsläns tidning,
(1871-1879)

Wernamotidning,
(1876-1884)

Östergötlandsveckoblad,
(1885-1895)

Östgötaposten,
(1895-1917)

Pigornas hårda liv

Skattelättnader har gjort det billigare att anlita hjälp i hemmet, och nu från halvårsskiftet blir det också enklare. För hundra år sedan var arbete i andras hem den enda försörjningsmöjligheten för allmogens unga kvinnor.

Bild: Nordiska museet

Att sköta ett hushåll under förindustriell tid var ingen enkel sak. För att klara försörjningen krävdes att såväl husfru som tjänstefolk var fullt sysselsatta dygnets alla ljusa timmar, ja mer än så. Korna skulle mjölkas och all mat beredas från grunden. Brödet skulle bakas, smöret kärnas, sillen rensas, djur slaktas och styckas. Ull skulle spinnas, tyg vävas, kläder sys och lagas, vattnet hämtas, disken diskas, tvätten bykas, ljusen stöpas... Kropparbetet var under många hundra år grunden till människors överlevnad och samhällets fortbestånd.

Sveriges historia bygger i mångt och mycket på tjänstefolkssystemet, skriver historikern Börje Harnesk i avhandlingen *Legofolk*. Pigors och drängars arbete är en del av det svenska kulturarvet, fastän långt mindre känt – och värderat – än aristokraters och kungars bedrifter. Legohjonens arbete har ofta tagits för självklart, som vore det en ousinlig mänsklig naturtillgång.

För hundra år sedan tog journalisten Ester Blenda Nordström plats som piga på gården Taninge i Sörmland. Hennes avsikt med "wallraffandet" var att sprida kunskap om landsbygdens osynliga arbeterskor. Erfarenheten resulterade i reportageboken *En piga bland pigor*, som kom ut 1914. Den utgör än i dag fascinerande läsning som visar vilken enorm förändring samhället genomgått sedan dess och hur slitsamt livet var för lantbrukens tjänstefolk.

Nordström arbetade sexton timmar om dygnet, och hade endast ledigt ett par timmar på söndagen. Gården hade tjugo kor som skulle mjölkas tre gånger om dagen. Dessutom skulle kalvar, grisar och höns utfodras, och mat lagas åt hela hushållet. Detta bestod av husbonden och hans fru, deras fem barn, två pigor, fyra drängar och fyra inackorderade skogsarbetare. Utöver detta skulle pigorna väva, byka, baka och slakta.

Det är en ojämlig värld som Nordström målar upp, inte minst mellan könen. Pigorna har kaffepannan på spisen innan drängarna stiger upp, och medan manfolket sover middag ska de diska och förbereda kvällsmål. Efter maten är männen lediga medan kvinnorna återigen röjer upp och ibland sätter deg för nästa dags brödbak.

Husbonden själv är den som tillbringar mest tid på sofflocket. Under sin tid på Taninge delar Ester Blenda en smal utdragssoffa med pigan Anna. Trots trängseln, lössen och de lindrigt rena sängbolstren sover hon gott, utmattad av det hårda kroppsarbetet. I boken skriver hon hur "Alla naggande tankar, all sinnets oro flöt bort i den stora tröttheten som lugnar och lyckliggör". Hon redogör också noggrant för svullna fingrar, värkande fötter, vattenblåsor och sår. Men skildrar dessutom en arbetsglädje och -gemenskap som inte är självklar bland hennes vanliga umgänge i staden.

Vid sekelskiftet 1900 fanns ungefär 140 000 pigor i Sverige. Därefter minskade antalet i snabb takt. Industrialiseringen gjorde att kvinnor blev alltmer efterfrågade i fabrikena, där ägarna sökte billig arbetskraft. Lantbrukets mekanisering krävde mindre folk på heltid samtidigt som stadslivet lockade med större frihet för de unga. Att vara piga i stan, eller jungfru som det kallades, innebar ofta högre lön och mera ledighet.

När Ester Blenda Nordström skrev sin reportagebok hade pigans varit det dominerande yrket bland kvinnor i århundraden. För de allra flesta fanns inget annat alternativ efter konfirmationen. De lämnade hemmet och tog arbete hos någon lantbrukarfamilj i grannskapet där de stannade åtminstone ett år, till friveckan under hösten, då de ofta flyttade vidare till ett nytt hushåll. De förblev pigor tills de gifte sig och förhoppningsvis fick möjlighet att sätta eget bo. Kring sekelskiftet 1900 tjänade en piga 100–150 kronor per år, förutom mat och husrum. (Ett kilo saltat fläsk kostade vid denna tid en krona, och ett kilo sill 30 öre.) Det var ungefär hälften, eller kanske två tredjedelar, av vad drängarna fick.

Arbetet som piga och dräng har ofta setts som ett genomgångsyрке, ett sätt för allmogens unga att spara pengar och förbereda sig för det egna hushållet. Som pigor lärde sig kvinnor att laga mat och sköta ett hem och kunde samtidigt söka efter en partner. Enligt detta synsätt var tjänstefolket ingen bondesamhällets underklass utan utgjorde en integrerad och jämlik del av gårdarnas hushåll.

Denna sanning tycks dock något förenklad. Från 1800-talet och framåt växte landsbygdens befolkning kraftigt och jorden räckte inte till för alla. Det blev allt svårare för pigor och drängar att sätta eget bo och bli hemmansägare. Antalet ogifta i Sverige ökade markant under 1800-talet och många pigor kom att förbli tjänstehjon livet ut.

De obesuttna och fattiga blev alltså fler. Samtidigt med proletariseringen fick den framträngande borgerlighetskulturen genomslag hos de självägande bönderna, som började distansera sig från de jordlösa. Familjen, snarare än hushållet, hamnade i fokus. Pigor och drängar, som tidigare inte sällan delat rum med bonden och hans fru, gavs nu en tydligare underställd position.

Pigornas arbete reglerades i lag långt in på 1900-talet. Den första allmänna tjänstehjonsstadgan kom 1664, men det var först på 1700-talet som skruvarna drogs åt ordentligt. 1723 infördes ett speciellt taxesystem som förbjöd pigor och drängar att begära eller ta emot högre lön än ett visst belopp. Avtal om anställning fick göras endast under en kort period varje år, mellan Larsmäss och Mickelsmäss (10 augusti till 30 september). Säga upp sig kunde man göra under två veckor i början av augusti.

Uppsägning under andra tider betydde att man gick miste om inestående lön.

Under 1700-talet infördes också allmänt tjänstetvång, en åtgärd riktad mot "landstrykare, lösdrivare, lättingar" och annat folk utan helårsanställning. De som inte hade egen gård eller torp skulle enligt lagen om tjänstetvång tvingas till pig- eller drängtjänst, annars riskerade de att sättas på fästning. Det fanns nämligen män och kvinnor som värderade friheten högre än en fast lön och därmed försökte hanka sig fram på tillfälliga påhugg. Det var dessa oroselement man ville sätta åt och tvinga in i systemet.

Så här löd en paragraf i tjänstehjonsstadgan: "Tjänstehjon skall i sitt förhållande vara gudfruktigt, troget, lydigt, nyktert och sedligt, samt icke undandraga sig det arbete och sysslor som husbonden skäligen förutsätter. Är tjänstehjonet försumligt, gensträvt eller oordentligt och låter sig ej rättas eller visar sig otroget, okunnigt eller eljest odugligt i tjänsten må det därifrån skiljas..." Denna stadga gällde fram till 1926.

På gården Taninge tycks förhållandet mellan husbönder och tjänstefolk ha varit gott. Matmor arbetade då och då ihop med pigorna, men använde sin mesta tid åt att ta hand om de fem barnen (det äldsta var sju år). Pigorna delade säng i en liten kammare som på dagen användes som matrum. Intill låg själva stugan där familjen sov tillsammans med två hundar och fyra katter. I drängkammaren, liksom i rummet som beboddes av skogsarbetarna, sov karlarna två och två i utdragssoffor.

Arbetsdagen började halv fem och slutade ofta inte förrän vid niotiden på kvällen. Då gick man direkt och lade sig, förutom på lördagarna när det var dans. Kaffet tycks ha varit den välsignelse som fick pigorna att orka genom de långa dagarna. Ester Blenda Nordström beskriver med vällust eftermiddagskaffet, hur man som tjänstehjon lärde sig älska kaffe, och ur djupet av sin själ "förstå dess betydelse och den oomkullrunneliga ställning av suveränitet över alla andra drycker det intar bland den kroppsarbetande befolkningen". Efter kaffepausen var det dags för kvällsmjölknigen, som tog två timmar.

Far i huset, Berg kallad, verkar ha varit en jovialisk figur som ibland for till staden "i affärer", men annars tillbringade sin mesta tid på sofflocket eller drickande kaffekask. Som husbonde hade han, sedan 1858, inte längre rätt att aga sina vuxna tjänstehjon. Rättigheten avskaffades efter en het debatt i riksdagen där olika konservativa och liberala idéer stred mot varandra. De som var för aga menade att husbondens relation till tjänstehjonet var som förälderns gentemot barnets. Liksom en far hade rätt att aga sin avkomma (och sin hustru) måste han också ha rätt att slå tjänstefolket i korrigerande syfte. En växande liberal grupp ansåg däremot att tjänstefolket inte var att betrakta som familjemedlemmar i behov av uppfostring utan endast befann sig i hushållet för att sälja sitt arbete.

De patriarkala idéerna hade sin grund i Luthers hustavla, där samhället delades upp i tre stånd: det andliga, det politiska och hushållets. Det sistnämnda ståndets överhuvud var husfadern, som hade rätt att straffa övriga medlemmar, men också skyldighet att ge dem andlig vägledning och visst materiellt stöd. Det fanns alltså ett element av godhet, eller åtminstone välvilja, i relationen. Denna kombination av auktoritär myndighet och omsorg blev ett sätt att rättfärdiga tjänstefolkssystemet när det, längre fram under 1800-talet, ifrågasattes av liberala debattörer. Poängterandet av välviljan och föräldrarollen förvandlade, som Börje Harnesk skriver,

maktrelationer till moraliska relationer.

Ofta stannade pigorna bara ett år på varje gård. Det var deras sätt att protestera mot dåliga husbönder och slitsamt arbete. Det ständiga flyttandet var pressande för bönderna som alltid var på jakt efter nytt tjänstefolk. Vid den tid när Ester Blenda Nordström tog plats fick hon mer än femtio svar på sin tidningsannons. Allt fler unga människor sökte sig till staden, bort från landsbygdens oreglerade arbetstider och beroende av arbetsgivaren.

Historikern Lotta Vikström vid Umeå universitet har studerat inflyttningen till Sundsvall under slutet av 1800-talet då sågverksindustrin blomstrade. Hennes forskning visar att många pigor som gav sig av till staden tog arbete som tjänsteflickor även där. Men flyttningen hade inte bara med arbetet att göra utan visade också på en självständighetslängtan. Pigorna kunde ta med sig sina hushållskunskaper till staden och där utföra samma sysslor som de gjort hos bönderna.

- Men med ett större mått av frihet. För drängarna var det inte lika enkelt, de behövde helt nya färdigheter för att få arbete i den nya miljön. Å andra sidan var männens arbetsmarknad mer varierad.

I Sundsvall tog en del pigor tjänst hos säsongarbetarna på sågverken. Dessa var ensamstående och behövde kvinnor som lagade deras mat och tvättade deras kläder. Ibland slog sig flera pigor ihop och bildade egna hushåll, till exempel tillsammans med änkor, eftersom det inte var tillåtet att bo under samma tak som en man om man inte var gift. Men samboförhållanden förekom trots allt, påpekar Lotta Vikström, något som stadens många oäkta barn vittnar om.

– Vart fjärde barn som föddes i Sundsvall under 1870-talet betecknades som oäkta i kyrkböckerna. Men det behövde inte få så svåra följdverkningar som vi i eftervärlden ofta föreställer oss. Ett eller två oäkta barn innebar inget moraliskt ”handikapp”, men efter det tredje verkar det hända något. Då stigmatiserades kvinnan och giftermålsutsikterna försämrades.

I slutet av 1800-talet emigrerade alltfler pigor till Amerika. "Swedish maids" var populära på andra sidan Atlanten, där de var kända för att kunna jobba hårt och vara plikttrogna.

– I Amerika fick de större socioekonomiskt svängrum, säger Lotta Vikström. Där fanns ingen tjänstehjonsstadga och inga oskrivna regler om hur du skulle klä dig eller uppföra dig som piga. Där kunde pigorna klä upp sig och bära hatt, precis som vilken finare fru som helst.

I Sverige försvann alltså tjänstehjonsstadgan 1926. Tjugo år senare ersattes den med en hembiträdeslag, som reglerade tjänsteflickornas anställningar noggrannare och med större fokus på den anställdes rättigheter. Här finns bland annat skrivelser om arbetstider och ledighet, något som tidigare hade lyst med sin frånvaro. Denna lag finns kvar än i dag.

Anna Larsdotter är frilansjournalist.

Artikeln publicerades ursprungligen i Populär Historia 7/09.

Översikt av gamla mått, mål och vikter

Längdmått

A. Allmänna längdmått:

År 1604 gjordes ett beslut om mått, mål och vikter, varvid fastställdes att den i Rydaholm använda alnen skulle gälla för riksaln. De andra längdmåtten skulle lämpas därefter.

1 mil	= 10 verst = 6.000 famnar (= 10.688 m)
1 fjärding	= $\frac{1}{4}$ mil. Fjärding avskaffades 1827 (= 2.672 m)
1 verst	= 600 famnar. Verst tillkom 1827 (= 1.068,8 m)
1 famn	= 3 alnar = 6 fot (= 1,781 m)
1 aln	= 2 fot = 4 kvarter (= 59,38 cm)
1 fot	= 2 kvarter = 12 verktrum (= 29,69 cm)
1 verktrum	delades i halva, fjärdedelar och åttondedelar (= 24,74 mm)

Räkning i mil enhetligades genom gästgivareordning 1649. Förut var milen av olika längd i olika landskap, i Finland ca 6.000 m, i Bottnen ca 5.000 m. De gamla milen kunde brukas ännu på 1700-talet. Mil som benämning upptogs i metersystemet vid dess införande 1887. Före 1827 hade rysk verst (1067,1 m) införts i "Gamla Finland" d.v.s. Viborgs län. 1 km kallades för metrisk verst 1887, men nämns ej senare. Famnen bestod av $3\frac{1}{2}$ alnar i en del landskap under 1500-talet. Alnen var dock kortare än den senare fastställda riksalnen. Även famn upptogs i metersystemet, då 2 m kallades nyfamn, men nämns ej mera i 1922 års förordning. Tum kallades officiellt för "toll" från mitten av 1600-talet till 1736.

Andra omnämnda längdmått:

1 vecka el. sjömil	= ca 8 km
1 rast	= ca $\frac{1}{2}$ gammal mil
1 span	= ca 15–20 cm
1 palm	= ca 7–9 cm

B. Lantmäteritekniska längdmått:

Från senare delen av 1600-talet användes decimalindelade längdmått:

1 stång	= 10 fot (= 2,97 m)
1 fot ' "	= 10 decimaltum (= 29,7 cm)
1 decimaltum "	= 10 decimallinjer (= 2,97 cm)
1 decimallinje "' "	= 10 gran (= 2,97 mm)
1 gran "" "	= 10 scrupel (= 0,3 mm)
1 scrupel "" "" "	= 10 scrupel sec. (= 0,03 mm)

På 1500-talet var mätstången 9 alnar, men även andra längder förekom. Från 1634 var stången 10 alnar. 1500-talet revningsaln var ca 56,2 cm. Mätkedja av 25 alnars längd användes från 1725, och då förbjöds användning av snören som måttredskap.

Ytmått

A. Kamerala ytmått:

markland	= 8 tunnland
öresland	= 1 tunnland
örtugmland	= $\frac{1}{3}$ tunnland
penningland	= $\frac{1}{24}$ tunnland
Öresland	= 13.122 aln ² , 18×9 stänger à 9 alnars längd (= ca 46 ar)
Öresland	= 11.777 aln ² , från 1633, enär en längre aln än den förut använda hade fastställts 1604.
Öresland	= 14.000 aln ² , utjämning 1634 (= 49 ar).

SLUORD

Några Julklapps tips.

**Medlemskap i Dis, Dis-Nord
Släktforskarprogrammet Disgen 8.2
Eller något annat program.**

Abonnemang hos Svar, Genline, Arkiv Digital

**Eller varför
Inte en resa till något av arkiven.**

Böcker från Rötters Bokhandel

LÄNKAR

Kyrkbok.se

Styrelsen önskar Er alla

En riktigt

**GOD JUL
Och
GOTT NYTT ÅR**